

glorija, ki nas mora obsenčiti, da bomo delovali z večjo verno, da se potrudimo z jačjim zanosom, saj bi nas vzpodbujala že misel na doseženo zadoščenje.

Enakopravnost s svojimi kolegi zahtevamo, ker nam gre. In zato, ker nam gre, hočemo stopiti na isto tehtnico, na kateri tičijo že oni sami, da se z njimi dobrovoljno zaziblamo v sladki zavesti na toli pogrešajočo enakopravnost.

A na dobrovoljnost naših tovarišev nočem dalje razmišljati, da bi nam te skromne želje ne privoščili, marveč gojili napram nam neprijazno zavist. Ne, nočem jih več sumničiti kakega odpora, marveč hočem rajša upati na njih plemenitost in kolegialnost.

Trdno se organiziramo naše italijanske tovarišice, in ker čujem, da jim italijanski mestni svetovaleci gredo po večini na roko, upam, da se tudi naši slovenski poslanci zavamejo za nas, kadar se bo v municipijski dvorani razpravljalo o tem vprašanju. Zakaj ako nam slavni magistrat poveri enakopravnost vsaj v mesečni plači, ne naredi s tem prav zapravnikake žrtve, ampak podeli le del onih pravic, ki nam gredo!

Marica Gregoričeva.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca maja K 139.969.11.

Naznanilo. Kdor želi od zadrage kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2.2.—1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Slavnim šolskim vodstvom.

Slovenska Šolska Matica je priredila novo, v umetniškem oziru mnogo lepše izdajo "Spominskih listov" v barvah in v bolj priročni obliki na trdem papirju. Slavnim šolskim vodstvom priporoča odbor Slovenske šolske Matice, da si naroče ob sklepu šolskega leta te krasne "Spominske liste" v velikem številu ter s tem razbremeni Slovensko šolsko Matico, ki se ni ustrašila ogromnih stroškov za prireditve nove izdaje. Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, ki je pripravljena preskrbeti na željo tudi primerne okvirje. Pri večjih naročilih (nad 100 izvodov) plačuje poštino tiskarna. Cena posameznim izvodom je 20 vin.

Henrik Schreiner, Ljud. Pivko, predsednik, tajnik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj namerava zopet zborovati dne 3. julija t. l. V to svrhu prosim cenjene društvenike in društvenice, da se blagovolijo do 19. t. m. pri podpisnem oglasitvi s kakim aktualnim podavanjem ali da mu blagovolijo vsaj naznaniti, katero podavanje žele imeti na dnevnem redu. Vpošljejo naj se vprašanja za vprašalno skrinjico, razni nasveti itd., da bo mogoče sestaviti dnevni red, ki bo vsestransko ustrezen.

Franc Brinar, predsednik.

Slovenjebistriško učit. društvo je poletelo dne 2. tm. v prijazne Poljčane; zborovanja se je udeležilo lepo število društvenikov. Predsednik Kokl pozdravlja v svojem nagovoru še posebno došle goste: gospo Španovo, ter tov. Dobnika iz Ponikve in tov. Černeja iz Griž.

Izmed dopisov omenja sledeče: zahvalna pisma dr. Bezjaka in nadzornika Schmoranzerja za častitelo povodno imenovanje; dopis Prve češke glede učiteljskih zavarovanj. Soglasno se zatem odobri sklep predsednikov učit. društev v zadevi poslovnega jezika pri okr. učit. skupščini.

Delegatom k zborovanju "Zaveze" v Rudolfovem se izvolita gea Fani Novakova iz Poljčan in tovariš Anton Špan iz Slov. Bistrice.

Pri predlogih omenja tovariš Polanec majhno število učiteljskih abonementov pri Slov. šolski Matici. Izmed 53 učiteljskih oseb okraja jih je vpisanih le 11, kar je pač sramotno.

Po zborovanju nas je povedel tov. Lud. Černej s skiptikomom v štajersko Švico, prekrasne Solčavske planine. Jasne slike s primernim tolmačenjem našega priznanega šolnika so nudile navzočim izreden užitek. Za njegovo prijaznost ga je presrečno zahvalil društveni predsednik tov. Kokl.

Končno še budi izrečna zahvala tovarišu Svetlinu, ki je povabil zborovalce v svojo pri-

jazno gorico kakor tudi njegovi gospé soprogi za izborni postrežbo v gostilnici "Ob Boču."

Učit. društvo za slovenjegraški okraj je zborovalo dne 11. maja ob 4. popoldne v prijaznem Šmartinu p. Slovenjgradu.

Hudourni oblaki, votlo bobnenje in izza meglenih gorá svetlikajoči se bliski so nas spremljali namesto božajočega pomladanskega solnca, a v kljub temu je bila udeležba — častna. Da, da, stanovska zavest, čut do resnega dela, nesebična ljubezen do šole in domačega roda, v oči gled današnjega položaja z elementarno silo prodirajoče spoznanje o pomenu in moči organizacije in njega udejstvovanje — niso bajke o današnjem učiteljstvu, o tistem učiteljstvu, na katerega bližnje iz zgolj političkih motivov brezsrčni nasprotnik ožen in žveplo — ampak so kremeniti stebri in trdna opora pri njegovem vzgojnem delu v šoli in med narodom, zanesljivo orožje v kruti borbi za — kruh.

Zato pa kvišku svoj prapor! Mogočno vihraj do najoddaljenejšega tovariša in ga vabi pod svoje okrilje, ulivaj mlačnemu v srce ljubezen, omahljivcu pa pogum ter ostani vedno in povsod verna priča našega dela!

V tem smislu pozdravlja tudi tov. predsednik došle (posebno novopristopivša tovariša Sinigoja in Pavlina) ter izraža popolno zadoščenje nad obilno udeležbo.

Izmed dopisov je omeniti Zvezino okrožnico št. XVII. zadevajočo rabo slov. poslovnega jezika pri okr. učit. konferencah, čemur se ugodi. Tudi okrožnica št. XVIII. v kateri stopa prvič novi odbor pred nas — ter podaja svoje poročilo o delegacijskem zborovanju v Celju — se vzame z odobravanjem na videnje. — Tudi okrožnici XIX., v kateri se prosi za vpošiljatev letošnjih (1910) članov društva kakor za njih denarni prispevek Zvezi po 1 K, se ugodi.

Nad vse zanimiva točka dnevnega reda je bila točka: Preuredba obstoječih učnih načrtov za ljudske šole. Tok misli je izprožil naš vrli tovariš Fran Vrečko in v obliki prostega razgovora so vrela na dan mnenja posameznikov, se izpodbijala, jasnila, utrljala, dokler se ni izkristalizovalo kleno zrno skupnega posvetovanja.

Končno se opozarja, da se zborovanje ne vrši 16. dne rožnika, ob 4. pop. v Slovenjgradu, ampak 19. dne rožnika, ob pol 11. predpoldne istotam. — Na gotovo snidenje!

A.

Goriško.

Predsedništvo deželnega društva za Goriško-Gradiščansko nam naznanja, da ne more nakazovati denarnih podpor v pravnih stanovskih obrambnih tožbah, ako se ni že poprej izposlovalo predsedništvu dovoljenja za nastop morebitne tožbe ali za pričetek sodnega postopanja.

Opozarjamo torej na ta sklep občnega zbora vse one tovariše in tovarišice, ki morajo zaradi stanovskih žalitev v sedanjih resnih časih sodnijskim potem varovati in braniti učiteljsko čast. Takoj naj torej vsakdo resnično opiše vsako stanovsko žalitev društvu predsedništvu, da to po temeljitem preišljevanju določi nadaljno obrambno postopanje.

Poziv za pristup kao član u društvo "Učiteljski dom" v Lipiku.

Kupalište Lipik na svjetskom je glasu kao liječilište za bolesti: krvi, želudca, mjehur, reumatizma, egzudata, išijasa, škrofuloznih i kužnih bolesti.

Kako ove bolesti na žalost svuda u velikoj mjeri vladaju, bit će sigurno i mnogo učiteljskih obitelji, koje od tih bolesti pošteđene nijesu.

Da se učiteljstvu pruži prilika u kupalištu Lipiku protiv spomenutih bolestima uz što neznatni trošak potražiti liječa, zaključio je potpisani odbor u jednokatnici "Ankin Dvor" u Lipiku za učiteljstvo i njihove obiteljske članove osnovati dom, pod naslovom:

"Učiteljski dom".

Taj će dom imati 20 soba, i to 10 sa dva kreveta, a 10 sa jednim krevetom.

Učiteljski dom bit će počev od god. 1911. svake godine od 1. travnja do 31. listopada otvoren, a prema potrebi i cijele godine, pošto je g. 1906. podignuta uz velike troškove u skladu sa zahtjevima moderne balneologije zimska kupališna zgrada, koja je cijele godine otvorena.

U razdoblju od 7 mjeseci po 30 osoba mjesečno, odnosno kroz cijelu godinu 360 osoba moći će na liječenje doći.

Troškovi, s kojima su izgradnja i kupnja toga doma, namještaja, posteljine i t. d. skopčani proračunani su na 50.000 K.

Da se namakne taj trošak potrebuje je predloženo da 500 lica s prinosom od 50 K pristupe tom društvu kao članovi.

Prinosi su plativi:

1. Pri potpisu K 5—
2. Dne 1. srpnja 1910. 11—25
3. " 1. rujna 1910. 11—25
4. " 1. studenoga 1910. 11—25
5. " 1. veljače 1911. 11—25

sve bez kamata.

U slučaju, da budu troškovi oko osnutka doma veći, to će se nužna glavica bilo većim brojem dionica ili povećanjem dioničkoga uložka namaknuti.

Svaki član dužan je iznos od 50 K točno na ustanovljeni rok uplatiti. Za uplate jamči svojom nekretnom imovinom. Za slučaj zakašnjenja isplate kojega obroka obvezuje se plaćati od dospjelog iznosa 6% zateznih kamata, te za slučaj event. utuženja podvrgava se sudbenosti kr. kot. suda u Pakracu, u čijem je području "Učiteljski dom" u Lipiku.

Upiše li se više od 500 članova, tad će se ona svota upotriebiti za proširenje "Doma".

Prava i pogodnosti člana.

- a) Član postaje suvlasnik "Doma".
- b) Uživati mjesec dana besplatno sobu, kad dodje na red.
- c) Uživati će popust od liječilišne glazbene pristojbe i kupke.
- d) Imati će liječnika na raspolaganje kroz mjesec dana uz 20% popusta od obične takse.
- e) Uživati će 15% popusta na ljekarijama.

f) U neposredni blizini "Doma" otvorit će se isključivo za osobe smještene u "Učiteljski dom" restauracija, u kojoj je osigurana potpuna opskrba, zajutak, obed i večera uz dnevnu pristojbu od 2 K.

Članovi, koji neće za sebe i svoju porodicu, trebati stana, ovlaštenu su svoju sobu sa s njome, skopčanim pogodnostima iznajmiti, a za iznajmljenje vodit će brigu uprava "Učit. doma".

Za podvorbu, pranje rubenine, uzdržavanje zgrade i inventara dužan će biti svaki član plaćati dnevno 40 fil. za vrijeme njegovog boravka u "Domu".

Prispodobimo li trošak kupališnog gosta za trideset dnevni boravak u Lipiku za 2 osobe s troškom člana "Učit. doma" pokazuje se slijedeće prištednje:

Trošak.	Ne član	Član
Soba za 2 osobe 30 dana dnevno	90	—
po 3 K	40	32
Liječnički honorar za 2 osobe	32	32
Glazbena pristojba po 16 K	90	63
60 kupaka po 150 fil.	168	120
Opskrba za 2 osobe najmanje 280 od osobe	420	247
Ukupno	247	

Prištednje 173 K

Nebude li član svoju sobu za sebe ili svoju obitelj trebao, moći će ju sa s njom spojenim pogodnostima uz najmanju najamninu od 2 K 40 fil. dnevno iznajmiti, što kroz 30 dana čini 72 K, dakle za 22 K više nego li je sam prinos.

Obzirom na veoma koristan svrhu ovoga pothvata, poziva se p. n. Vaše godspodstvo, da izvolite ovome društvu pristupiti kao član u kojem događaju molimo priležuću pristupnicu točno ispuniti i pred dva svjedoka potpisati, te skupa sa 5 K pristupnine najdulje do 30. rujna t. g. poslati na g. Milu Jurkovića ravnajućega učitelja u Pakracu.

U Lipiku, dne 14. svibnja 1910.

Upravni odbor hrv. učiteljskoga društva kotara pakračkoga u Lipiku:

Josip Marić, Mile Jurković, predsjednik, podpredsjednik.

Martin Kolar, tajnik.

Josip Stević, Ivka Kramar, Jakov Mekić, odbornici.

Pripomena.

1. Dom je sagrađen prema najmodernijim zahtjevima. U njemu je uvedeno acetilinsko svjetlo, a udaljeno od same kupke 100 m.
2. Pokuštvo je posve dobro.
3. Kada se sakupi dovoljan broj članova, koji su uplatili upisninu, sazvat će se prva glavna skupština, koja će izabrati def. odbor, koji će izraditi pravila i "Dom" privesti svrsi svojjoj.

4. Sav novac uložiti će se kod "Učit. štedne i predugamne zadruge u Zagrebu" pod naslovom "Učiteljski dom u Lipiku", a uložnica biti će vinkulirana onamo, da se novac neće vlasniku nekretnina platiti prije, nego li bude molba za gruntovni prenos nekretnina predana. Ne bi li se društvo moglo u život privesti to će se novac članovima do konca siječnja g. 1912. povratiti.

5. Prema tomu neka članovi pristupninu šalju na Milu Jurkovića Pakrac, a ostali novac "Učit. zadruzi" u Zagrebu.

6. Usljed toga otvara se rok subskripcije do 30. rujna 1910, pa se g. g. učitelji, učiteljice, profesori, službujući te umirovljeni iz Hrv., Slav., Dalmacije, Bosne i Hercegovine i ostalih slavenskih zemalja, i prijatelji učiteljstva, koji žele društvu pristupiti, umoljavaju, da se glede pristupnice i informacija obrate na g. Milu Jurkovića, ravnajućega učitelja u Pakracu.

7. Svatko, tko boluje na želudcu reumatizmu disalima, na bolesti krvi i kože itd., može bez novaca doći do gotovo besplatnog liječenja za se i svoje nasljednike dok je živ.

Očitovanje.

Ovime očitujem, odnosno obvezujem se u svojem hotelu "Lifkay" članovima "Hrv. učiteljskoga doma u Lipiku, davati cijelu opskrbu uz oštetu od dvije krune dnevno od osobe.

Ta opskrba sastojati će iz:

1. Zajutarka: ruski čaj sa rumom, bijelu kavu ili čašu mlijeka sa jednim kruhom.
2. Objeda: Juha, pečenje po izboru sa povrćem ili ukuhanim voćem, tjestenina po izboru.
3. Večere: jedno meso po izboru po jesti veniku.

U Lipiku, 30. srpnja 1909.

János Dimb.

Očitovanje.

Kojim očitujem, da sam pripravan učiteljima članovima "Učiteljskoga doma" u Lipiku davati ljekove na temelju liječničkih prepisa sa 15 posto popusta izuzev specialitete i bandaže.

Valler Žiga.

Očitovanje.

Kojim očitujemo, da ćemo učitelje odnosno članove "Učiteljskoga doma" u Lipiku liječiti za 20% popusta od običajne pristojbe. Dr. Breitwieser. Dr. J. Nenadović. Dr. Hermann. Dr. Szemerey. Dr. Marschalko Tamás.

* Kupalištno ravnateljstvo daje učiteljstvu 50 posto popusta na kupki i pristojbi u koju svrhu imade odbor opširno očitovanje u ruci.

Podpredsjednik: Mile Jurković.

Srednješolski vestnik.

**** Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici** (v S. Gregoričevem Domu) bo vpisovanje novih gojencev za prvi tečaj za šolsko leto 1910/11 dne 28. junija (v torek) od 3.—6. popoldne, dne 29. junija (v sredo) od 9.—12. dopoldne, ter dne 3. julija (v nedeljo) od 9.—12. dopoldne. — Pri zglativ se je treba izkazati: 1. z rojstnim listom; 2. z zadujim šolskim izpričevalom; 3. z uradno-zdravniškim izpričevalom o telesni čvrstosti. — Sprejemni izpiti za prvitečaj se prično v ponedeljek, dne 4. julija, ob 8. uri zjutraj. — Ako bo na podlagi teh sprejemnih izpitov doseženo dovoljno število prvoletnikov, se ob pričetku prihodnjega šolskega leta (dne 9. septembra 1910) nove zglatitve za prvi tečaj ne bodo upoštevale. — Prijave za vstop v kak višji tečaj se bodo sprejemale dne 9. in 10. septembra 1910, vsakokrat od 9.—12. ure dopoldne.

**** Aprobirani slovenski učni knjigi.** Vlada je aprobirala knjigi: Matek Blaž in Zupančič Jakob: "Aritmetika za 6., 7. in 8. gimnaz. razred" ter Novak: "Slovenska stenografija, prvi del: korespondenčno pismo" za slov. utrakvistične in sorodne šolske zavode. Prva knjiga stane 2 K 20 v, vezana 2 K 80 v, druga 3 K.

**** Dijaški tamburaški zbor** je priredil v soboto na vrtu "Pri jeleni" v Gorici zabaven večer, ki je uspel v vsakem oziru zadovoljivo. Nabralo se je obilo občinstva, ki je z zanimanjem poslušalo vse točke vzporeda, ki so ga izvajali tamburaši in pevci tako, da so želi pohvalo. Na vzporedu je bilo 11 točk. Dijaki so izvršili svojo nalogo prav dobro: vsa čast tamburaškemu zboru in pevcem. Bil je lep zabaven večer. Pripominjamo, da je čisti dobiček namenjen "Dijaški kuhinji" in družbi C. in M. Hvala taki mladini, ki se spominja ob taki priliki naše družbe ter podpore vrednih dijakov!

Književnost in umetnost.

Masarykova številka "Omladine". Izšla je skupno 1. in 2. številka "Omladine", glasilo narodno-radikalnega dijaštva, posvečena češkemu vseučiliškemu profesorju in učenjaku T. G. Masaryku, ki je letos praznoval šestdesetletnico rojstva. Vsebinska te številke je zanimiva in obsega sledeče članke: Radovan Krivic: Jubilej. — Dr. Ivan Lah: Masaryk in narodnostna filozofija. — Dr. Ivan Lah: Konkretna logika. — Dr. Bogomil Vošnjak: Masaryk sociolog in Slovan. — Radovan Krivic: Življenjski nagovori prof. T. G. Masaryka. — Aforizmi. — Masarykovi najglavnejši spisi. — Vsem onim, ki se zanimajo za nauke velikega slovenskega humanista Masaryka, to številko priporočamo. Pridejaja je tudi dobro uspela umetniška slika Masarykova. Naroča se pri upravnistvu "Omladine" v Ljubljani. Cena 1 K.

Razpis literarnih nagrad. V povzdigo slovenske beletristike razpisujemo na predlog uredništva "Ljubljanskega Zvona" tri častne nagrade za tri najboljše pripovedne spise.

1. nagrada znaša 200 kron za najboljši pripovedni spis, ki obsega najmanj tri tiskane pole;

2. nagrada znaša 150 kron za pripovedni spis, ki obsega najmanj dve tiskani poli, in

3. nagrada znaša 100 K za pripovedni spis, ki obsega najmanj eno tiskano polo "Zvonove oblike".

Celotni rokopisi naj se pošljejo do 1. novembra tekočega leta uredništvu "Ljubljanskega Zvona" z izrečno pripombo, da so konkurenčni spisi.

Glede snovi imajo pisatelji svobodne roke, vendar ima zgodovinska povest za prvo nagrado prednost. Delo se bo presojalo z zgolj umetniškega stališča. Pisatelj, čigar povest ali novela dobi eno izmed razpisanih nagrad in čigar spis se natisne v „Ljubljanskem Zvonu“, prejme vrhutega še običajni sotrudniški honorar. Isti pisatelj more dobiti le eno nagrado.

Pisatelji naj se ne podpisujejo na svojem rokopisu, ampak naj priložijo svoja imena v zaprtem kuvertu, na katerem bodi zabeležen naslov dotičnega spisa.

Spise bo presojala posebna za ta slučaj izbrana jury.

V Ljubljani, dne 1. junija 1910.

Za upravni odbor „Narodne tiskarne“

Dr. Ivan Tavčar,
predsednik.

Zvonček objavlja v 6. letošnji številki to-le vsebino: 1. Za morjem. Jos. V. Andot, Pesem. — 2. Strugar Pavel Pavlovič. Teodor Strom. — Fr. Ločnikar. — Povest. (Konec). — 3. Babica moja. V. Vošnjak, Pesem s podobo. — 4. V Ragov log! Bogumil Gorenjko. Pesem. — 5. Legenda o pajku. K. Andrejev. — 6. Kdo gre z mano? Fran. Zgur. Pesem. — 7. Svetovnoznana Postojnska jama. Andr. Perko. Popis s podobami. — 8. Strto hrepenje. Makso Smole. Pesem. — 9. Klepetavi miček. Mara Gregoričeva. Igrica. — 10. Bahaški modriž. K. Andrejev. Bajka. — 11. Dedkova stava. Bogumil Gorenjko. Pesem. — 12. Pouk in zabava. — Zastavica v podobah. — Rešitev zastavic v peti številki. — Ali Indijanci res izumirajo? — Največji gozd. — Najvišja gora na jugu ekvatorja. — Kako se nekatere živali množijo? — Koticček gospoda Doropoljskega. — Priporočamo!

Politiški pregled.

*** Jezikovno vprašanje v Avstriji.** Parlamentarna komisija češkega kluba je sklenila z vsemi proti glasovom čeških radikalcev, da stopi v pogajanja toliko glede formalne, kolikor tudi meritorne strani predloga češkega agrarca Bukvasja, naj bi se jezikovno vprašanje rešilo s pomočjo okvirnega zakona za vso Avstrijo. V to svrhu se v prihodnjih dneh sestanejo načelniki klubov in pripravijo gotove predloge za parlamentarno komisijo češkega Svaza. — Češki socialni demokratje vložijo poseben predlog.

**** Reforma zakonskega prava.** V poslanski zbornici vložil posl. Mühlwert nujni predlog za reformo zakonskega prava, zlasti §§ 63. in 111. Predlog bo zahteval uvedbo razporeke.

*** Število izseljencev.** Leta 1903. se je po uradnih poročilih iz Avstrije izselilo v tujino 102.316 oseb, l. 1905. že 125.729, leto pozneje 136.354 in leta 1907. že 177.354. Recimo, da vsakter izseljenec nese s seboj 400 kron, se zmanjša na leto ljudsko imetje za okroglih 60 milijonov kron.

*** Splošni avstrijski katoliški shod,** ki se je imel vršiti meseca septembra v Inostu, je odpovedan. Vzrok leži v političnih razmerah na Tirolskem, kjer si hudo nasprotujeta krščansko-socialna in staro-konservativna stranka.

*** Protestanti — razburjeni proti papežu.** Med nemškimi protestanti je zavladalo veliko razburjenje, ker je papež izdal encikliko, v kateri proslavlja sv. Karla Boromejskega kakor boritelja proti protestantizmu. Ves nemški liberalni in protestantski tisk protestira proti temu. „Köln. Ztg.“ n. pr. piše: „Dokler zahteva sv. Stolica od ostalih veroizpovedanj spoštovanja in obzirnosti napram katoliški veri, dotlej ona ne bi smela na tak brezobziren in nelep način napadati drugih verstev. Protestanti vsega sveta si zapomnijo ta najnovejši napad sv. Stolece.“

*** Kralj z glasovalno pravico za državni zbor** je belgijski kralj. Tudi za letošnje volitve je bil vpisan v volilni imenik in je imel tri glase. A kralj se je odrekel volilni pravici, dasi predpisuje zakon volilno obveznost. A on se sklicuje, da je to že stara praksa njegovih prednikov.

Obrambni vestnik.

Iz obrambnega odseka. Zbiramo podatke o krivicah, ki se gode dandanes kranjskemu učiteljstvu. Prosimo, da se nam vsak slučaj natančno opiše. Preziranje pri kompetencah, krivično preganjanje in zapostavljanje in sploh o klerikalnih nasilstvih naj se nam prav natančno sporoča. Naznanijo naj se nam tudi krivične protekcije, ki jih deli klerikalna strahovlada klerikalnemu učiteljstvu. Krivice, ki se gode vzornemu učitelju-voditelju iz najbližje ljubljanske okolice, kriče do neba. Vsi podatki naj se pošljejo na upravnništvo „Učit. Tovarisa“ v Ljubljano z opazko: za obrambni odsek.

Iz Tržaške okolice nam pišejo: V 23. številu „Zarja“, ki se usiljuje med Slovence v Trstu, čitamo dopis od Sv. Ivana, v katerem dopisuje dopisnik, kako je neki A. Ž. iz Boljuna hotel umoriti pred dvema letoma v Idriji v družbi z nekim drugim dijakom nekega profesorja, a sedaj da je ukradel svojemu gospodarju 4200 K. Take pikantnosti pripušča mo radi temu listu, ki misli, da si s tem dela reklamo kakor tržaški židovski „Piccolo“, a je druga zadeva, ki nam je potisnila pero v roko. Dopisnik piše: „G. urednik, sporočati Vam moram spet nov vzgled, kake kamplece vzgaja današnja vedno bolj svobodomiselnja šola“ in na drugem mestu: „Ta pokvarjeni fantek, lep sad svobodne šole...“ To so besede, ki jih ne moremo prezreti in zato vprašamo dopisnika, katere svobodomiselnja šole je obiskoval „ta pokvarjeni fantek“, da bomo vedeli, katere svobodne šole lepi sad je? Vemo, da ostane dopisnik dolžan odgovor na to vprašanje, zato mu povemo mi, da je obiskoval ljudsko šolo v Boljuncu, iz te prestopil v državni gimnazij v Pazinu, kjer je dovršil pet razredov in od tam prestopil v mestno realko v Idriji, kjer je bil še pred enim letom. — Da bi bila boljunska ljudska šola svobodomiselnja, ni mogoče po obstoječem državnem zakonu, ki nima druge nake nego to, da je iztrgal ljudsko šolo iz rok onih, ki bi jo najrajše zatrl v najkrajšem času. Sicer se ne bomo o tem prepirali, ker je dopisnik obiskoval enako ljudsko šolo, in če bi se hoteli posluževati njegove logike, bi mu lahko rekli, da je tudi on enak „pokvarjeni fantek“. — Od ostalih dveh šol pride v poštev le državni gimnazij v Pazinu, ker v Idriji je bil že toliko pokvarjen — kakor trdi „Zarja“ — da je hotel umoriti profesorja, dasi v Idriji ničesar ne vedo o tem. Še ni leto od tega, kar je ravno isti list hvalil ravnatelja državnega gimnazija v Pazinu, a sedaj mislimo, da se bo g. ravnatelj pošteno zahvalil, ko zve, da se na gimnaziju, ki ga on vodi, vzgajajo sami morileci in tatovi. — Vemo, da imajo na vzgojo otrok še večji vpliv starši, ker se da seme, ki se ga vseje v domači družini, le redkokdaj poruči in zatreti po drugih vplivih. Kako bi lahko vrgli to nazaj na stranko, ki jo zastopa navedeni list, ker je oče tega fantka pripadnik iste stranke ter je bil blagajnik katoliškega izobraževalnega društva, a mati je najbolj goreča Marijina hči. Povedali bi lahko še marsikaj, a nečemo žaliti, ker so ubogi starši že dovolj užaljeni, a po logiki dopisnikov bi lahko pisali: „G. urednik, sporočati Vam moramo nov vzgled, kake kamplece vzgajajo člani današnjih krščanskih-katoliških društev!“ — Sicer smo pa brezpomembni „Zarji“ izkazali že preveč časti!

„Slovenec“ — za danes. Iz Trsta nam pišejo: V Trstu imamo tri deželne šolske nadzornike in tri okrajne šolske nadzornike. To menda uredništvu „Slovenca“ ne zadostuje: aspirira bržkone na mesto nadnadzornika. Drugače ne bi si mogli razložiti dejstva, da v slednjem času vtika svoj nos celo v uradno delovanje tržaškega učiteljstva. Uredništvo „Slovenca“ naj malo potrpi, odgovor dobi tak in bržkone od take strani, kakor in odkoder si ga menda ne pričakuje. Učitelji svobodnega tržaškega mesta niso in ne bodo nikoli „hlapci“, to se bo urednikom pri „Slovenec“ kmalu zablišnilo v možganih!

Kranjske vesti.

—r— Kako plačujejo klerikalci neznajčnost političnega prepričanja v Ljubljani, nam dokazuje zadnje imenovanje v deželnem šolskem svetu. Učitelj g. Cepuder je postal nadučitelj na III. mestni ljudski šoli, stalni suplent Anton Smerdelj pa je prišel na Cepudrovo mesto na II. mestno ljudsko šolo. Ni nam mar kritikovati njiju kvalifikacije; morda je celo opravičen ta avanzma. Ali vsiljujejo se nam vprašanja: Če ni to plod korupcije, zakaj sta pa postala ta dva moža klerikalca, pa če sta postala klerikalca zaradi protekcije, potem je tak korak za njiju nečasten, prav zaradi tega, ker sta vzgojitelja—učitelja, zakaj postala sta izdajalca svojega lastnega stanu z namenom, da okoristita sebe za hrbtom svojih tovarišev. To pa nam tudi dokazuje moralo klerikalne stranke in pa kako neodkritosrčne so bile besede tovarnarja Polaka na ustanovnem shodu, ko je podil iz klerikalnega tabora klerikalce, ki so prišli v klerikalni tabor iz — dobičkarstva. — Tako piše dobesedno „Rdeči Prapor“. In res je tako!

—r— Škandalozne šolske razmere v Banjiloku. Poročajo nam: Videl sem že veliko zanemarjenih šol, a tako škandaloznih razmer kakor so v Banjiloku ni menda nikjer na Kranjskem. Ko prideš v to oddaljeno selo — v kranjsko Sibirijo — se nehote vprašaš, je li ta šola mrtvašnica ali kaznilnica. Vidiš par zamreženih oken in raztrgan žleb — vse drugo pa vidiš v strmi rebri kakor ostanki starodavnega gradu. Gotovo so imeli pri napravi te impozantne stavbe same kleti v načrtih in drugega imena tudi ne zaslužijo te zaduhle podzemeljske jame. Človeku kar sapa zastaja od samega smrada. Trhljena zastarela okna, deloma zabita, deloma s starim železjem pritjena, vrata v razsulu, tla pa s plehom obita in z apnom betonirana. Če ponoči sede zraven tebe mala miška ali sivodlaka podgana in te

zvedavo ogleduje liki jesenska taščica, ni to nič posebnega. Klopri so že zdavnaj odpovedale svojo službo, in otroci so že navajeni komičnih prizorov, da ta ali oni nepričakovano sfrči na tla, na stopnicah je pa najbolj varen oni, ki se po zadnjem delu telesa spušča navzdol. Menda je to dobro za nadučiteljeve otročice, da si, trkljaje se po teh „lojtrah“, kosti trde in kožo rdeče, če se pa kateri ubije, no, kaj za to, en človek manj na svetu, druge nesreče ne bo. Saj je samo učitelj in njegova rodbina — psi za plotom. — Peči se podirajo na vseh koncih in skoro bo moral nadučitelj z družino kakor cigani na gmajno. O kaki snagi ne more biti govora. Najbolj se zrači pozimi, ko burja okna odnaša. Kako se počiva pri napol zaprtih oknih, o tem bi vedel povedati nadučitelj Potokar, ki bo čutil vse svoje življenje posledice revmatizma. Občinski špital, to bi bil najumestnejši napis tem okuženim in razpadlim lokalom. Najhujše gorje pa je, da šola vođe nima. Edini vodnjak, ki je bil na razpolago, se je zasmradil z vaško kuojnico, in tako mora nadučitelj po hišah za kuhno strešnico beračiti. Take razmere tirajo človeka naravnost v obup. Že leta in leta trka in prosi občina za prezidavo šole, a zaman. Zakaj šolska oblast zadevo ovira, je ljudem nerazumljiva uganka. Učitelj je res večno trpin, uboga brezpravna para, kinima zanj srca nihče več na svetu. — Semkaj naj bi ekskortirali klerikalno večino dež. šol. sveta s Schwarzem na čelu in tiste drž. poslane, ki brzojavljajo o psu za plotom! Tu bi spoznali, kako nekrščanska, sirova in podivjana je njihova lastna strast in maščevalnost. Sram jih boji vse skupaj od Schwarzaja tja do brezpomembnega „značaja“ Ravnikarja! — Tovarišu Potokarju pa naše globoko občudovanje, da tako moško prenaša te silne inkvizitorske muke! Ubogi njegovi nedolžni otroci! Njih nezasluzeno trpljenje naj se maščuje na brezdušnih tiranih in njihovem zaščitniku! Prokletstvo jim!

Štajerske vesti.

—š— Okrajni šolski svet celjski je imel 31. maja t. l. redno mesečno sejo, v kateri je vzel na znanje razne tekoče zadeve; podelil učiteljem ženskih ročnih del v Vojniku, gospé Matildi Tramschegovi, štiritedenski dopust; odobril, da se je gđ. Hilda Sadnikova še nadalje nastavlja kot supletinja v St. Pavlu; priporočal neko proubo za priznanje starostne doklade; sklepal o nakupu neke parcele pri šolskem stavišču v Žalcu; ukrenil glede pokritja naknadnih kleparških del pri Novi cerkvi; obravnaval disciplinarne zadeve ter odobril več letnih računov krajnih šolskih zakladov.

Goriške vesti.

—g— II. roditeljski sestanek v Kormnu. V nedeljo, dne 29. maja, se je tukaj vršil drugi roditeljski sestanek po že napovedanem programu. — Takoj po poldanski službi božji se je snidlo v šolskem poslopju nad 70 roditeljev, ki so željno pričakovali predavanja. Pa prišlo bi jih gotovo več, ako bi se ne bil vršil istočasno pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo naroda. — Šolski voditelj A. Leban pozdravi navzoče, osobito g. okr. sodnika predstojnika Dominka in g. drž. poslanca Al. Štreklja ter napove vzpored sestanka. Na to je govoril učitelj J. Štrukelj — namesto odstopivšega zdravnika dr. Reje — o alkoholu z ozirom na mladino. Navzoči so pazljivo poslušali predavanje in se vglobili v ta predmet. Potem je šol. vod. A. Leban predaval o lažnivi mladini. — Obe predavanji sta zbudili splošno priznanje. — Po predavanju je imel šolski voditelj sklepni govor in je navduševal navzoče za roditeljske sestanke. — Ljudstvo je bilo z roditeljskim sestankom zadovoljno. Dosežen je bil vobče dober namen. Vse je bilo veselo tega sestanka. Učiteljstvo si je v svesti svojega dobrega uspeha, Roditelji pa so spoznali, kako dobro skrbi učiteljstvo za mladino. Če skrbimo, da izgojimo lepa drevesa in izredimo lepo živino, tem večja naša skrb je, da odgojimo svojo mladino dobro in prav, da bo imel naš narod nad njo veselje. Da dosežemo ta namen, je umestno, da bomo imeli v bodoče večkrat take sestanke, zakaj roditeljski sestanki so velikega pomena, ker se na njih govori o vzgoji sploh, da dobé roditelji o nji prave pojme. S—a.

Splošni vestnik.

Na naš zadnji uvodni članek nam dohajajo priznanja z vseh strani. To je pač dokaz, da smo govorili vsem iz srca. Čujemo, da ga je pohvalil tudi neki — Slomškar!

Dr. Pegan in „Domoljub“. Pri sobotni razpravi proti „Slovenskemu Domu“ pred ljubljansko poroto je prišel razgovor tudi na klerikalno časniško smetišče „Domoljub“. Ob tej priliki se je klerikalni general in dež. odbornik dr. Pegan izrazil o pisanju tega lističa sledeče: „Priznam, da je tako pisanje nedostojno, da je to le leksikon psovanja.“ — kaj neki poreče sedaj duhovnik dr. Žitnik, urednik tega „leksikona psovanja“?!

Ali res ne gre pri Slovenih brez bobna? Požrtvovalne dame, ki nam pripravljajo veliko veselico ob priliki glavne skupščine in 25 jubileja naše družbe sv. Cirila in Metoda dne 3. julija, so v skrbah, da brez bobneče reklame ne bo velike udeležbe. Mi pa, ki poznamo zlata srca prijateljic in prijateljev naše ljubljene reševalke, smo brez bojazni. Toliko se bo že poskrbelo, da prodre v slehrno vas naš glas, da se zbira dne 3. julija v Ljubljani vse, kar resnično narodno čuti. Pripravljalni odbor pa bo zopet storil vse, da bodo obiskovalci velike ljudske veselice očarani, da se bodo še v poznih letih z veseljem in ponosom spominjali, da so tudi prisostvovali narodnemu slavlju, kakršnega najbrž niti Ljubljana še ni videla. Nemško časopisje je bobnalo tedne in tedne, da je ganilo par tisoč Nemcev k 30-letnici „Schulvereina.“ Ravno v tem pa se hočemo Slovenci razlikovati. Na našo jubilejsko slavnost prihitijo dne 3. julija nepregledne množice iz vseh slov. pokrajin, ne zaradi reklame, temveč iz ljubezni do svete narodne stvari, v proslavo zaslužni družbi-rešiteljici.

Listnica uredništva.

K. F. v V. L.: Hvala! Porabimo! — L. S. v Sv.: Prejeli smo, a potrpeti morate, ker zahteva mnogo prostora in je tudi drago!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1227. Kranjsko. 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Zalem legu se bo stalno namestila služba učitelja, voditelja s postavnimi dohodki in z naravnim stanovanjem. S to službo je združen tudi pouk na ekakurendni šoli v Davci, zatagadelj se bo oziralo predvsem le na moške prosilce.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 15. julija 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranju,
dne 2. junija 1910.

St. 1649. 1—1

V novomeškem šolskem okraju se razpisujejo naslednje učiteljske službe:

1. nadučiteljska in učiteljska služba na novo ustanovljeni dvorazrednici v Birični vasi;
2. nadučiteljska služba na dvorazrednici v St. Petru;

3. služba učitelja na enorazrednici na Ajdovu;
4. služba učitelja na novo ustanovljen enorazrednici v Dol. Karteljevem.

Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potem semkaj vlagajo do 29. junija t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem,
dne 2. junija 1910.

3 zlati nauki!

I.
Kdor s „FLORIAN-om“ se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če želodec godrnja,
Pij „FLORIAN-a“, pa nehaj!

III.
Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki živi

Postavno varovano.

Zahvala.

Podpisana se slavnemu društvu „Jubilejska samopomoč“ najiskreneje zahvaljujem za takoj izplačanih 476 K, ki sem jih prejela povodom smrti svojega soproga, gospoda nadučitelja v p. Božidara Dediča.

Antonija Dedič,

nadučiteljeva vdova.

1—1
Bočna pri Gornjem gradu, dne 30. maja 1910.